

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE VARHAISKASVATUKSEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA 2025

Laatijat: Mikkilä Tiina (Kuopio), Koskela Katja (Iisalmi), Haapanen Tiina (Pielavesi), Hänninen Tarja (Sonkajärvi), Sulku Pauliina (PSHVA), Niskanen Sari (PSHVA), Saano Susanna (PSHVA), Lahti Anu (PSHVA), Aurala Terhi (PSHVA), Autti Annukka (PSHVA), Happonen Niina (PSHVA), Pakkala Tuija (PSHVA)

Vastuhenkilö: alueylilääkäri Sari Niskanen

Hyväksyjä: Pohjois-Savon hyvinvointialueen johtava ylilääkäri Antti Hedman

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelman liite 5: Pohjois-Savon hyvinvointialue –
Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma

Sisällysluettelo

1 LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN LAATIMINEN	3
2 LÄÄKEHOITO VARHAISKASVATUKSESSA.....	3
3 LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN.....	5
1.1 Lääkehoitoa toteuttava varhaiskasvatuksen henkilöstö	5
1.2 Varhaiskasvatuksen lääkehoidon osaamisen varmistamisprosessi.....	5
4 LAPSEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA	7
4.1 Lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeen annon seuranta.....	8
5 LÄÄKKEIDEN SÄILYTYS JA LÄÄKEKAAPIT	9
6 LÄÄKEHOITOON LIITTYVIEN RISKIEN TUNNISTAMINEN JA NIIHIN VARAUTUMINEN	10
7 VASTUUT JA VELVOLLISUUDET	11
8 VARHAISKASVATUSYKSIKÖN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA.....	12
9 LIITTEET	13
LIITE 1 Varhaiskasvatusyksikön lääkehoitosuunnitelma.....	13
LIITE 2a Lapsen yksiköllinen lääkehoitosuunnitelma.....	14
LIITE 2b Huoltajien ja/tai asiantuntijan antama lapsen lääkehoidon perehdytys	16
LIITE 2c Lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan perustuva lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa.....	17
LIITE 3 Ohjeet lääkehoidon tentin (MiniLAS) valvontaan	18
LIITE 4a Lapsi- ja lääkekohtainen lääkehoidon peruslupa	19
LIITE 4b Lapsi- ja lääkekohtainen vaativan lääkehoidon lääkelupa	20
LIITE 5 Ilmoitus lääkehoitopoikkeamasta (lääkehoidon virheilmoitus)	21
Lähteet.....	22

1 LÄÄKEHOITOSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Lääkehoitosuunnitelma on osa terveydenhuoltolaissa (8§) säädettyä laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelmaa ja perustuu Lääkelakiin ja Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeisiin.

Pohjois-Savon Hyvinvointialueen (PSHVA) ja varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma on laadittu Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallinen lääkehoito – Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen julkaisun (2021:6) mukaisesti ja se toimii käytännön työvälineenä varhaiskasvatustoiminnan lääkehoidon suunnittelussa ja hallinnassa. Lääkehoitosuunnitelmaa koskeva ohjeistus tarkistetaan ja päivitetään tarpeen mukaisesti säädösten, toiminnan tai olosuhteiden muuttuessa. Lääkehoitosuunnitelma säilytetään niin kauan kuin se on voimassa ja päivitetty versio arkistoidaan.

Kunnan varhaiskasvatuksen johdolla on velvollisuus huolehtia siitä, että varhaiskasvatukseen laaditaan lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä PSHVA:n kanssa (*PSHVA Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma*). Lääkehoitosuunnitelma koskee kaikkia varhaiskasvatuksen toimintamuotoja kunnan omissa palveluissa sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa PSHVA:n lääkehoitosuunnitelmaa. Varhaiskasvatuksen johto vastaa siitä, että jokaisessa toimipaikassa on saatavilla PSHVA:n varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma, ja sen liitteeksi laaditaan suunnitelma asianomaisen toimipaikan lääkehoidon järjestelyistä ja vastuutahoista (*Yksikötasoinen lääkehoitosuunnitelma*, liite 1.). Työyksikön lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan oman yksikön lääkehoidon sisältö ja toimintatavat, henkilöstön työnjako, vastuut ja velvollisuudet, lääkehoitoon osallistuvien osaamisen varmistaminen ja ylläpitäminen (lupakäytännöt), perehdytys, vaaratapahtumat sekä poikkeamien seuranta ja arviointi. Yksikön lääkehoitosuunnitelma tarkastetaan vuosittain ja lääkehoidon käytännön toteuttamista seurataan säännöllisesti esihenkilöiden toimesta.

Varhaiskasvatuksen johto vastaa siitä, että lasten lääkehoito toteutuu turvallisesti kaikissa varhaiskasvatuksen toimipaikoissa. Lääkehoidon organisointi varhaiskasvatuksessa tapahtuu suunnitelmallisesti edeten kunnan tasolta toimipaikkakohtaisesti aina *lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan* (liite 2a) saakka.

Kunnan, kuntayhtymän tai sairaanhoitopiirin (nyk. hyvinvointialueen) terveydenhuollon johdolla on vastuu siitä, että terveydenhuollossa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja vastuista varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoitoon perehdytykseen, koulutukseen, osaamisen varmistamiseen ja lääkelupiin liittyen. Hyvinvointialueen johto osallistuu varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman laadintaan ja liittyy sen osaksi PSHVA:n lääkehoitosuunnitelmaa. (STM 2021)

Lapsella on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta (YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen artikla 24). Tämä edellyttää sitä, että lapsi saa tarvitsemaansa lääkehoitoa varhaiskasvatus- ja esiopetuspäivän aikana. Lapselle tulee taata terveyden ylläpitäminen ja edistäminen (varhaiskasvatustilaki 540/2018, perusopetuslaki 628/1998, terveydenhuoltolaki 1326/2010). Kaikilla Suomen kansalaisilla on velvollisuus auttaa hädässä olevaa ja antaa omien taitojensa mukaisesti ensiapua (Laki rikoslain muuttamisesta 578/1995 luku 21 15§).

2 LÄÄKEHOITO VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsen lääkehoidosta vastaa lasta hoitava lääkäri ja lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona. Tarvittaessa lapsen lääkehoitoa voidaan toteuttaa varhaiskasvatuksessa huoltajien kanssa tehdyn sopimuksen ja lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti (liite 2a). MiniLAS-koulutus toimii

varhaiskasvatuksessa lisäkoulutuksena ja osaamisen varmistamisen välineenä, joten sen suorittavat kaikki, jotka toteuttavat lääkehoitoa. Myös lähihoitajat, vaikka valmistuksesta olisi alle 5 vuotta.

Varhaiskasvatuksessa voidaan lapselle antaa sellaiset lääkärin määräämät lääkkeet, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden antoajaksi on määrätty sellainen ajankohta, ettei lääkehoitoa voida toteuttaa kotona (esim. hoitoaika, vuoroahoito). Ennalta tehdyn suunnitelman ja sopimuksen mukaisesti voidaan antaa tarvittaessa sairauden vaatima kohtaus- tai ensiapulääke sekä erillisen sopimuksen (liite 2a) mukaisesti kuuriluontoiset lääkkeet (esim. antibioottikuuri). Suurin osa annettavasta lääkehoidosta on luonteeltaan satunnaista ja/tai oireen mukaista lääkehoitoa.

Läkehoidon käytännön toteutuminen perustuu lapsen yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan (liite 2a), joka tehdään yhteistyössä huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa. Lääkehoitosuunnitelman laatiminen perustuu lääkärin arviointiin hoidon tarpeesta ja lääkemääräyksiin. Suunnitelmaan kirjataan huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovittu lääkehoidon toteutus. Lapsen huoltajien tulee aina olla tietoisia siitä, kuka lääkehoitoa varhaiskasvatuksessa toteuttaa (3.1. Lapsen lääkehoitosuunnitelma).

Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavilla olo on varmistettava koko yksikön toimintaajan, silloin kun siellä on pitkäaikaista lääkehoitoa tarvitseva lapsi. Osaamisessa ja saatavilla olossa on huomioitava henkilökunnan lomat, ennakoimattomat poissaolot sekä niihin liittyvät sijaisjärjestelyt.

Lääkehoitoa toteutetaan vain lasten vanhempien tuomilla, lääkärin määräämän reseptin mukaisilla lääkkeillä, ja huoltajien ja/tai asiantuntijoiden antaman lääkehoidon perehdytyksen mukaisesti (liite 2b). Reseptilääkkeen pitää olla omassa pakkauksessaan, jossa pitää olla lapsen nimi ja annostusohje. Varhaiskasvatuksessa ei saa antaa lapsille käsikauppalääkkeitä (itsehoitovalmisteita). Lääkkeet on säilytettävä asianmukaisesti ja lasten ulottumattomissa. Lapsen reppu tai lokero ei ole lääkkeiden säilytyspaikka. Lääkkeet säilytetään lukittavassa lasten ensiapu- ja lääkekaapissa tai viileässä säilytettävät lääkkeet niille sovitussa paikassa jääkaapissa. Yksilöllistä lääkehoitoa koskevat lääkkeet eivät kuulu toimintayksikön yhteiseen ensiapukaappiin. Retkelle tai muuhun tapahtumaan mukaan tarvittavat lääkkeet, kuljetetaan asianmukaisesti.

Lääkkeen antajan tulee olla tietoinen lääkkeen vaikutuksista ja seurata lapsen reaktioita lääkettä annettaessa ja myöhemmin. Jos lääke ei vaikuta halutulla tavalla, siitä tiedotetaan välittömästi lapsen huoltajille. Tarvittaessa otetaan yhteyttä ensiapuun.

Läkehoidon toteuttaminen kirjataan lapsikohtaiselle lomakkeelle (liite 2c).

Varhaiskasvatuksessa annettava lääkehoito on luonteeltaan satunnaista ja/tai oireen mukaista lääkehoitoa. Hoidon tarpeen kiireellisyyden mukaan tilanteet voidaan jakaa seuraavasti:

1. Välitöntä hoitoa vaativat
 - anafylaksian (äkillinen, allerginen, shokkityyppinen reaktio) hoito
 - insuliinishokin hoito
 - kouristuksen (kuumekouritukset, epilepsia) hoito
2. Satunnaisia oireita lievittävät
 - astma-ahdistuksen hoito, avaava lääkitys
 - kivun hoito (esim. reuman hoito)
3. Pitkäaikaissairauden ylläpitohoito
 - insuliinihoito diabeteksessa
 - astman hoitava lääkitys

- ADHD-lääkitys

Varhaiskasvatuksessa annetaan lääkkeitä ainoastaan lapsen yksilöllisen suunnitelman mukaan (liite 2a). Erityisesti on huomioitava, että tarvittavat lääkkeet otetaan mukaan esim. retkille.

Yksiköissä sovitaan seuraavista käytännöistä

- yksikkökohtaisen lääkehoidosuunnitelman päivittäminen toimintavuosittain
- lääkehoidon tai riittävän reagointivalmiuden vaatima informointi
- lääkkeen antamiseen liittyvä koulutus
- menettelytavat riskitilanteissa toimintaympäristön ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa esim. retket, liikuntatapahtumat
- yksilöllisen lapsikohtaisen lääkehoidon suunnitelman laatiminen (liite 2a).

3 LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa edellyttää lääkehoidon osaamista ja voimassa olevat lääkehoidon luvat.

1.1 Lääkehoitoa toteuttava varhaiskasvatuksen henkilöstö

Lääkehoito on terveydenhuollon toimintaa, jonka toteuttaa ensisijaisesti siihen koulutettu henkilöstö (lähahoitaja). Lääkehoidon osaaminen varmistetaan MiniLAS-koulutuksen ja tenttien sekä näyttöjen avulla. Lääkehoitoluvan myöntää hyvinvointialueen lääkäri.

Toissijaisesti lääkehoidosta vastaa muu henkilöstö (varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, varhaiskasvatuksen avustaja). He osallistuvat suostumukseen perustuen teoriakoulutukseen (MiniLAS), suorittavat näytön, jonka jälkeen hyvinvointialueen lääkäri myöntää lääkehoitoluvan. Perhepäivähoitaja toteuttaa lääkehoidon oman hoitoryhmänsä osalta ja myös hän osallistuu edellä mainittuun koulutukseen.

Uusien työntekijöiden (myös sijaisten) perehdyttämiseen tulee sisällyttää lääkehoidon opastus ja käytännöt.

Lapsen lääkehoitoa saa toteuttaa henkilö, joka on saanut asianmukaisen lääkehoidon koulutuksen ja hänellä on riittävä osaaminen lääkehoidon toteuttamiseen. Yksittäisen työntekijän lääkehoitoon perehtyminen rakentuu lääkehoidon koulutuksesta, annettavista näytöistä ja yksittäisen lapsen lääkehoitosuunnitelman työstämisestä lapsen huoltajan ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan kanssa.

Hätäensiaputilanteissa kuten anafylaktisessa reaktiossa tulee antaa hengen pelastava hoito. Hätäensiapu ei edellytä kirjallista lupaa ja näyttöä.

Lääkehoidon toteuttamiseen oikeuttava lupa on määräaikainen (3 vuotta), ja luvat uusitaan 3 vuoden välein. Jos työntekijä on pitkään pois työelämästä (yli vuoden poissaolo), tulee hänen suorittaa lääkelupa uudelleen.

1.2 Varhaiskasvatuksen lääkehoidon osaamisen varmistamisprosessi

	Versio: 1 Päivämäärä: 18.8.2025 Hyväksyjä: Antti Hedman, 13.7.2025 10:55
Lähihoitaja, sosionomi ja lastenhoitaja, joiden tutkintoon on sisällytetty lähihoitajan osaamisvaatimuksia vastaava lääkehoidon koulutus	Lääkehoitoon kouluttamattomat, tutkintoon ei sisälly lähihoitajan osaamisvaatimuksia vastaava lääkehoidon koulutus (opettaja, avustaja, sosionomi, lastenhoitaja jne.)
<ul style="list-style-type: none"> - Toimivat ensisijaisina lääkehoidon toteuttajina - Ei edellytä erillistä työntekijän suostumusta - Tarvitaan lääkelupa 	<ul style="list-style-type: none"> - Lääkehoidon toteuttaminen edellyttää työntekijän suostumusta - Tarvitaan lääkelupa
Osaamisen varmistaminen	
<ul style="list-style-type: none"> - Yleisperehdytys - MiniLAS-koulutus LOVE-koulutusympäristössä ja valvotut tentit - Ryhmäohjaus ja simuloitavat näytöt (laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö): <ul style="list-style-type: none"> o Lääkkeen anto luonnollista tietä - Henkilökohtainen ohjaus ja näyttö (laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai lapsen huoltaja): <ul style="list-style-type: none"> o Luonnollista tietä annettavat keskushermostoon vaikuttavat ja huumausaineiksi luokiteltavat lääkkeet o Inhalaationa annettava lääkehoito - Henkilökohtainen ohjaus ja näytöt (PSHVA:n laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö): <ul style="list-style-type: none"> o Insuliinin antaminen ihon alle o Injektioiden (Epipen*) antaminen lihakseen o Lääkkeiden antaminen nenämahaletkun tai PEG-letkun kautta - Lääkehoidon lupa (voimassa 3 vuotta) 	

*) Epipen-injektio on hätäensiapulääke, jonka voi antaa tarvittaessa myös ilman lääkelupaa

A) Yleisperehdytys

Vakan esihenkilö varmistaa, että kaikki lääkehoitoon osallistuvat henkilöt ovat lukeneet yksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman ja tietävät yleiset lasten lääkehoitoon liittyvät käytännöt työpaikalla (esim. lupakäytäntö, lasten lääkkeiden säilytys, antamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät, vaaratapahtumissa toimimisen) → yksikön esihenkilön vastuulla

B) LOVE – MiniLAS-kurssi

- PSHVA:n apteekki ylläpitää koulutusta, ohjeistaa ja hallinnoi kurssin suorittamista.
- Kurssiin kuuluvat tentit suoritetaan työyksikössä esihenkilön valvonnassa (Ohje tentin valvontaa, liite 3).
- Suoritukset kirjataan liitteen 4a lomakkeelle. Lomake löytyy MiniLAS-kurssin näyttölomakkeet -kohdasta.
- Esihenkilö voi olla kurssiin liittyvissä asioissa yhteydessä love@pshyvinvointialue.fi

C) Simuloitavat näytöt

- Annetaan, kun lääkkeenanto tapahtuu luonnollista reittiä: suun kautta, silmään, nenään, korvaan, keuhkoihin, iholle, ihon kautta ja peräsuoleen.
- Kun MiniLAS-kurssi on suoritettu hyväksytysti kaikki lääkehoitoon osallistuvat työntekijät antavat simuloitavat näytöt esim. 5 hengen ryhmissä.
- Näytöt järjestää PSHVA:n koulutuspalvelut, ja esihenkilö voi olla niihin liittyvissä asioissa yhteydessä kopa@pshyvinvointialue.fi

- Annetut näytöt kirjataan liitteen 4a lomakkeelle. Lomake löytyy myös MiniLAS-kurssin näyttölomakkeetkohdasta.

D) Henkilökohtainen ohjaus ja näytöt

- Kohdat A-C tulee olla suoritettu.
- Kun tarvitaan PKV- tai N-lääkkeiden antoon tai inhalaation antoon tarvittava lääkelupa, voi ohjauksen antaa ja näytön ottaa vastaan laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai lapsen huoltaja, sillä perusasiat näistä lääkkeenannoista on näytetty jo kohdassa C.
- Kun tarvitaan lääkelupa insuliinin antamiseen tai lääkkeen antoon PEG- tai nenämahaletkuun, ohjauksen antaa ja näytön ottaa vastaan PSHVA:n laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

E) Lääkehoitolupa

Lääkehoidon luvat myöntää allekirjoituksellaan PSHVA:n avoterveydenhuollon ylilääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkäri.

Lapsi- ja lääkekohtainen lääkehoidon peruslupa: Kohdat A-C voidaan suorittaa ennen kuin lääkehoitoa tarvitsevan lapsen tulo varhaiskasvatukseen on tiedossa. Kun kohdat A-C on suoritettu hyväksytysti ja kirjattu lääkehoidon peruslupalomakkeelle (liite 4a) voidaan se lähettää allekirjoitettavaksi. **Huom!** Työntekijän on kuitenkin aina ennen lääkehoidon toteuttamista saatava lapsi- ja lääkekohtainen perehdytys kyseiseen tehtävään. Perehdytyksen voi antaa esim. lapsen huoltaja.

Lapsi- ja lääkekohtainen vaativan lääkehoidon lääkelupa: Vaativan lääkehoidon lääkelupa edellyttää, että kohdat A-C on suoritettu hyväksytysti ja kirjattu *lääkehoidon peruslupa* -lomakkeelle (liite 4a). Kun varhaiskasvatuksessa on tiedossa lapsi, joka tarvitsee vaativaa lääkehoitoa, suoritetaan kyseisen lapsen lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat osat kohdasta D. Hyväksytyt suoritukset kirjataan *vaativan lääkehoidon lääkelupa* -lomakkeelle (liite 4b) ja lähetetään allekirjoitettavaksi.

F) Lääkehoitoa tarvitseva lapsi tulee hoitoon

- Huoltajat ilmoittavat lapsen lääkehoidon tarpeesta mahdollisimman pian tarpeen ilmaannuttua
- Lapsen huoltaja tuo lääkereseptin ja lääkepakkauksen hoitopaikkaan
- Jos lapsi tarvitsee luonnollista tietä annettavaa lääkettä, lapsen huoltaja kertoo henkilökunnalle, miten juuri tälle lapselle tarkoitettu lääkehoito toteutetaan (liite 2b)
- Huoltaja ja työntekijä kirjaavat tiedot lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan (liite 2a)
- Jos lapsi tarvitsee vaativaa lääkehoitoa, lapsen huoltaja kertoo henkilökunnalle, miten juuri tälle lapselle tarkoitettu lääkehoito toteutetaan. Huoltaja kertoo esim. lastenpoliklinikalla käydessään tai neuvolakäynnillä lapsen menosta varhaiskasvatukseen ja sopii lääkehoidon opetuskäynnistä varhaiskasvatuksessa (liite 2b).

Luvan uusintaan (päivitykseen) suoritetaan vähintään MiniLAS-kurssi. Tarvittaessa tehdään myös näytöt, esimerkiksi lääkehoidon muututtua, työntekijä oltua pitkällä vapaalla tai hän ei ole toteuttanut lääkehoitoa pitkään aikaan.

4 LAPSEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Lapsikohtaisen lääkehoidon tarpeen on arvioinut ja suunnitellut lasta hoitava lääkäri. Lapsen lääkehoidon suunnitelma tehdään yhteistyössä lapsen huoltajan kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa pohditaan lapsen lääkehoidon ja terveydentilan seurannan tarpeet sekä millä laajuudella ja toimenpiteillä näihin tarpeisiin pystytään vastaamaan.

Lapsen lääkehoidon suunnitelma (liite 2a ja b) laaditaan seuraavissa tilanteissa:

- lapsen tiedetään tarvitsevan välitöntä lääkehoitoa tietyissä tilanteissa (esim. anafylaktisen sokin vaara, kouristukset)
- lapsella on pitkäaikaissairaus, johon hän tarvitsee ulkopuolisen antamaa lääkehoitoa varhaiskasvatuspäivän aikana
- lapsella on sairaus, jonka lääkehoidon vaikutuksia on seurattava päivän aikana
- lapsella on lääkärin määräämä reseptilääke.

Turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi lapsen lääkehoitosuunnitelmassa on hyvä nimetä riittävästi varahenkilöitä huomioiden henkilöstön työvuorot, vuosilomat sekä mahdolliset muut poissaolot. Huoltajien tulee olla tietoisia siitä, kuka toteuttaa lapsen lääkehoitoa.

- Lapsen lääkehoitosuunnitelma on usein määräaikainen asiakirja, joka laaditaan voimassa olevan hoidon ajaksi. Kun lääkehoito päättyy (esim. lääkitys lopetetaan tai lapsi menee kouluun), suunnitelma ei ole enää ajankohtainen. Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma on salassa pidettävä asiakirja, jota säilytetään 2 vuotta sen voimassaolon päättymisen jälkeen.

4.1 Lääkehoidon toteuttaminen ja lääkkeen annon seuranta

Huoltajat toimittavat lääkkeet alkuperäispakkauksessa niin, että lääkärin määräys (lääkkeen nimi, vahvuus, annostus ja lapsen nimi) on luettavissa. Vaihtoehtoisesti huoltajat voivat toimittaa lääkkeen mukana kopion alkuperäisestä lääkemääräyksestä (reseptistä).

Lääkkeen annossa on huomioitava, että oikea lapsi saa

- oikeaa lääkettä
- oikean annoksen
- oikeaan aikaan
- oikein annettuna.

Lääkehoidon toteuttamisen kirjaa lääkkeen antanut henkilö asianmukaiselle kaavakkeelle (liite 2c). Lääkkeen antaminen kirjataan viivytyksettä.

Jos diabeetikkolapsille annetut insuliinit ja verensokeriarvot eivät tallennu automaattisesti sähköiseen muotoon, niin että tiedot ovat käytettävissä sekä kotona että varhaiskasvatusyksikössä, tiedot kirjataan lomakkeen lisäksi reissuvihkoon tai diabeteksen hoidosta kertovaan lapsen omaseurantakorttiin/-vihkoon, joka kulkee lapsen mukana kodin ja varhaiskasvatusyksikön välillä.

Lääkkeen vaikutusta seurataan, ja se kirjataan asianmukaiselle kaavakkeelle (liite 2c) sekä raportoidaan lapsen huoltajille. Lääkkeen antajan tulee olla tietoinen niistä lääkkeen vaikutuksista ja mahdollisista haittavaikutuksista, joita hänen tulee seurata lääkkeen annon yhteydessä ja sen jälkeen. Tiedonkulku molempiin suuntiin henkilökunnan ja huoltajien välillä tulee olla sujuvaa.

Sairauskohtauksissa käytettävät ensiapulääkkeet säilytetään turvallisesti siten, että koko henkilökunta on tietoinen niiden säilytyspaikasta ja ne ovat varmasti käytettävissä ensiaputilanteissa. Jokaisella

henkilökunnan jäsenellä tulee olla koulutus siitä, milloin ja miten lääkettä käytetään ensiaputilanteissa. Henkilökunnan osaaminen ensiaputilanteissa tulee varmistaa.

Kaikissa lääkkeenannossa tapahtuvissa virhetilanteissa otetaan puhelinyhteys välittömästi huoltajiin, päivystävään sairaanhoitajaan tai lääkäriin, joka arvioi haittatilanteen (esim. lapsi saanut liian vähän tai liikaa lääkettä, lapsi ei ole saanut ollenkaan lääkettä, lapsi saanut lääkkeen myöhässä tai lapsi on oksentanut lääkkeen pois).

Virhetilanteista täytetään aina joko Ilmoitus lääkehoitopoiikkeamasta -lomake (liite 5) tai kunkin kunnan sopimalla tavalla. Yksikön esimies huolehtii, että tilanne käsitellään työpaikkakokouksessa ja huoltajien kanssa. Tarvittaessa lääkehoitopoiikkeamasta konsultoidaan lääkäriä.

Toimipaikassa on tärkeä käydä läpi lääkehoidossa tapahtuneet virheet ja miettiä yhdessä, miten toiminnassa piilevät riskit pystytään havaitsemaan ja toimintaa kehittämään turvallisen lääkehoidon varmistamiseksi. Tarvittaessa toimipaikan lääkehoitosuunnitelma päivitetään.

5 LÄÄKKEIDEN SÄILYTYS JA LÄÄKEKAAPIT

Lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa tai muussa paikassa lasten ulottumattomissa. Lääkekaappien avaimia tulee säilyttää niin, että asiattomien pääsy lääkekaappiin on estetty. Jääkaappilämpötilassa (+2 – +8°C) säilytettävät lääkkeet säilytetään jääkaapissa erillisessä kannellisessa laatikossa tai lokerossa erillään ruokatarvikkeista. Lääkkeitä ei saa säilyttää jääkaapin ovesa. Lääkkeiden sekaantumisen estämiseksi lääkkeet tulee säilyttää alkuperäispakkauksissaan lasten nimillä varustettuina. Lasten yksilöllisiä lääkkeitä ei säilytetä yleisessä lääke- tai ensiapukaapissa.

Insuliinin säilytyksessä tulee kiinnittää huomiota oikeaan säilytyslämpötilaan. Käytössä oleva insuliinikynä säilyy huoneenlämmössä 4–6 viikkoa ja avaamaton insuliinikynä säilytetään jääkaapissa +2 – +8 asteen lämpötilassa. Insuliinipakkaus ei saa koskettaa jääkaapin takaseinää, koska insuliini on herkkä jäätymiselle. Silmätippojen kerta-annospipetit säilytetään alkuperäisessä alumiinipussissa. Astman hoitoon tarkoitettu koh-tauslääke säilytetään lasten ulottumattomissa.

Varhaiskasvatusyksikössä nimetään lääkevastaava, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että lääkekaapin sisältö on suosituksen mukainen. Lääkevastaava seuraa lääkkeiden voimassaoloaikoja ja vastaa vanhentuneiden lääkkeiden asianmukaisesta hävittämisestä. Vanhentuneet ja käyttämättä jääneet lääkkeet annetaan lapsen huoltajille, jotka toimittavat lääkkeet apteekkiin hävitettäväksi.

Ensiapukaapin suositeltava sisältö

- antiseptistä haavan puhdistusainetta
- laastareita, sidostarpeita ja joustositeitä
- silmähuuhdetta
- joditabletit kunnan käytänteiden mukaan
- hiilitabletteja (otettava yhteys Myrkytyskeskukseen 0800 147 111 tai 09 471977 auki 24/7)
- sakset
- kuumemittari
- pinsetit
- punkkipihdit (käyttö vanhempien luvalla)

- kylmäpusseja
- kaapissa tai lähettyvillä: käsien desinfiointiainetta
- kertakäyttöhanskat
- lista henkilöistä, joilla on voimassa olevat lääkeluvat*

Päivystysavusta saa neuvoa äkillisiin terveysongelmiin ennen päivystyspoliklinikalle hakeutumista. Henkeä uhkaavissa tilanteissa (esim. hengitysvaikeus, tajuttomuus, halvausoireet, äkillinen kouristelu) tulee olla yhteydessä hätänumeroon.

- Päivystysapunumero 116 117
- Yleinen hätänumero 112
- Myrkytystietokeskus 0800 147 111 tai 09 471 977

*Lääkekaapin oven sisäpuolella (tai muualla yksikössä yhdessä sovitussa paikassa) säilytetään listaa lääkehoitoluvan saaneista henkilöistä. Lista tulee olla ajantasainen ja tietoturvasäädökset huomioiva niin ettei lääkkeen saajaa tunnisteta. Lista tulee olla koko henkilöstön helposti saatavilla.

Listan voi laatia esim. ryhmä- ja tehtävätasolla.

Ryhmän nimi	Tehtävä/ammatti /nimi etunimi ja sukunimen ensimmäinen kirjain	Lääkehoitolupa suoritettu (voimassa 3 vuotta)
Alle 3-vuotiaat, Tiitiäiset	Lähihoitaja, Seija Nissinen	8.10.2023
Esiopetus, Voikukat	Avustaja, Mikko Koistinen	16.1.2022

6 LÄÄKEHOITOON LIITTYVIEN RISKIEN TUNNISTAMINEN JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Varhaiskasvatuksessa annetaan vain lääkärin lapselle määräämiä lääkkeitä, silloin kun niitä ei voida antaa kotona. Suurimmat lääkehoidon riskit varhaiskasvatuksessa liittyvät tiedonkulkuun, kommunikointiin ja siirtymätilanteisiin. Riskit korostuvat aina, jos työtä tehdään kiireessä ja/tai väsyneenä. Lääkkeen antoon järjestetään rauhallinen hetki ja tila.

Lapsen kirjallinen lääkehoitosuunnitelma (liite 2a) päivitetään vuosittain. Lisäksi siihen tehdään tarvittavat muutokset aina lääkityksen muuttuessa. Lääkityksen muuttuessa on varmistettava, että koko lasta hoitava henkilöstö on tietoinen lääkehoitosuunnitelman muutoksista.

Lapsen lääkehoidon toteuttaminen kirjataan lääkkeenantolomakkeeseen (liite 2c) välittömästi lääkkeen antamisen jälkeen. Välittömällä kirjauksella pystytään todentamaan ja ennaltaehkäisemään, jos lääke on jäänyt antamatta tai se on annettu useampaan kertaan. Lääkkeen vaikutusten seuranta tapahtuu koko toiminta-aikana ja koko henkilöstön taholta.

Henkilökunnan ennakoimattomat poissaolot ja vaihtuvuus (uusi työntekijä tai uusi sijainen) saattavat aiheuttaa riskejä lääkehoidon toteuttamisessa. Varhaiskasvatuksen päivystystilanteissa lääkehoitoa tarvitsevan lapsen paikka saattaa vaihtua, jolloin tiedot lääkehoidosta tulee siirtää asianmukaisesti. Perhepäivähoidossa olevien lasten lääkehoitosuunnitelma ja muutokset tulee siirtää varahoitopaikkaan.

Insuliinin annostelun suurimpia riskejä ovat liian suuri annos (hypoglykemia), lääkkeen jääminen antamatta (hyperglykemia), pitkä- ja lyhytvaikutteisen insuliinin sekoittaminen toisiinsa, yliannos tai väärälle henkilölle anto. Yliannos tai anto väärälle potilaalle voi johtaa kuolemaan.

Keinoja riskien vähentämiseksi / huomioitavia asioita insuliinin annostelussa ovat:

- säännöllinen verensokerin seuranta
- insuliinikynien eri vahvuuksien huomioiminen
- kylmäsiilytys jääkaapissa ennen käyttöönottoa
- ravitsemustilan huomioiminen
- sairauksien aiheuttama mahdollinen muutos annostelussa (esim. vatsatauti)
- varmistettava oikean lääkkeen anto oikealle henkilölle oikealla annoksella
- mahdollisuuksien mukaan kaksoistarkastetaan lääkkeen anto.

Riskilääkkeiden tunnistamisessa voi tarvittaessa pyytää apua avohuollon apteekeista tai Pohjois-Savon hyvinvointialueen apteeкин lääkeinformaatiopalvelusta lakeinformaatio@pshyvinvointialue.fi.

7 VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

Lapsen huoltajat

- vastaavat siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä hoidon alkaessa
- vastaa ryhmän henkilökunnan riittävästä perehdytyksestä (liite 2b) lapsen lääkkeenantoon – apuna voi olla alan asiantuntijoita (esim. diabeteshoitaja) – tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös neuvolaterveydenhoitajan, eri terapeuttien, erikoissairaanhoidon ja keittiöhenkilökunnan kanssa
- kutsuu tarvittaessa alan asiantuntijan perehdyttämään henkilökuntaa
- laatii yhdessä ryhmän henkilökunnan kanssa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman (liitteet 2a ja 1b)
- ilmoittaa tarvittaessa lääkärin määräämästä, lapsen lääkinnässä tapahtuneesta muutoksesta
- vastaa lapsen yksilöllisen lääkkeen ja lääkkeen annostelussa tarvittavien välineiden toimittamisesta ja asianmukaisesta hävittämisestä
- vastaa tarvittaessa tiedon siirtämisestä eri toimijoiden välillä (varahoito, yksikön/ryhmän vaihtuminen) ja huolehtii lääkkeitä uuteen yksiköön/ryhmään
- jos lapsella on useampi perhe, huoltajat tiedottavat lapsen yksilöllisistä lääkkeistä ja lääkehoidosta keskenään (varhaiskasvatuksella ei ole velvollisuutta toimia perheiden välisenä viestinviejänä).

Lääkkeen antaja varhaiskasvatuksessa

- toteuttaa perehdytyksen jälkeen ja lääkehoitoluvan (liitteet 4a ja b) saatuaan lapsen lääkkeen antamisen lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman (liite 2a) mukaisesti
- osallistuu lapsen lääkehoitosuunnitelman (liite 2a) laatimiseen
- arvio osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kirjaa havainnot ”Lapsen lääkehoidon toteuttaminen” -lomakkeelle (liite 2c) ja kertoo havainnoista huoltajille
- huolehtii retkille mukaan lapsen mahdollisen lääkityksen ja ensiaputarvikkeet
- vastaa lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilytyksestä
- vastaa siitä, että toimipaikan koko henkilökunnalla on tiedossa elvytyslääkkeitä tarvitseva lapsi, elvytyslääkkeiden säilytyspaikka ja lääkkeen annostusohje

- huolehtii yhdessä huoltajien ja esihenkilön kanssa tiedot lapsen lääkityksestä varahoitopaikkaan – huoltajat vastaavat varahoitopaikan perehdyttämisestä
- jos lapsen lääkeannoksessa tapahtuu virhe tai esim. lääke unohtuu antaa, on tarvittaessa yhteydessä lasta hoitavaan lääkäriin, ilmoittaa asiasta huoltajille ja tekee kirjallisen lääkevirheilmoituksen (liite 5 tai muulla sovitulla tavalla) – ilmoitus toimitetaan esihenkilölle
- on velvollinen ilmoittamaan, mikäli ei katso hallitsevansa hänelle annettua työtehtävää – työnantaja on velvollinen järjestämään lisäperehdytystä.

Varhaiskasvatuksen esihenkilö

- vastaa, että toimintayksikössä laaditaan toimintayksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma. Mikäli yksikössä on erillisiä toimipisteitä tai toimintoja, esihenkilö huolehtii, että yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma on saatavilla jokaisessa toimipaikassa ja toiminnoissa
- varmistaa, että jokainen henkilökunnan jäsen perehtyy lääkehoitosuunnitelmaan
- ohjaa ja valvoo lääkehoidon toteutusta lääkehoitosuunnitelman mukaisesti
- vastaa, että toimipaikassa laaditaan lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat (liitteet 2a ja 2b)
- pyytää tarvittaessa huoltajia kutsumaan terveydenhuollon ammattilaisen perehdyttämään työntekijän lapsen lääkehoitoon (liite 2c)
- vastaa, että lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavilla olo on varmistettu koko yksikön toiminta-ajan, silloin kun siellä on lääkehoitoa tarvitseva lapsi
- vastaa salassa pidettävien asiakirjojen/tietojen säilyttämisestä ja hävittämisestä annettujen säännösten mukaisesti
- käsittelee lääkehoidossa tapahtuneet poikkeamat ilmoitusten yhdessä huoltajien ja henkilökunnan kanssa
- huolehtii, että lääkehoitoluvat hävitetään asianmukaisesti lääkehoidon päätyttyä.

8 VARHAISKASVATUSYKSIKÖN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä tulee olla oma yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma. Varhaiskasvatusyksikön lääkehoitosuunnitelmassa tulee varautua tilanteisiin, joissa varhaiskasvatusyksikköön tulee lääkehoitoa tarvitseva lapsi. Suunnitelmassa huomioidaan varhaiskasvatusyksikön tilanne mm. henkilökunnan osaamisen ja riittävyuden osalta. Varhaiskasvatusyksikön lääkehoitosuunnitelma pidetään henkilöstön helpposti saatavilla ja se kuuluu osaksi henkilöstön perehdytystä.

Kaikilla on vastuu huolehtia lapsen hyvinvoinnista ja siitä, että lapsi saa tarvitsemaansa lääkehoidon. Jokaisella Suomen kansalaisilla on velvollisuus auttaa hädässä olevia ja antaa omien taitojensa mukaisesti ensiapua (Laki rikoslain muuttamisesta 578/1995 luku 21 15§).

9 LIITTEET

LIITE 1 Varhaiskasvatusyksikön lääkehoitosuunnitelma

Lääkkeiden vastaanottaminen varhaiskasvatusyksikössä		
- Mitä huomioitavaa lääkkeiden vastaanottamisessa, ketkä saavat ottaa vastaan lääkkeitä (esim. opiskelijat, ruoka- tai siivouspalveluiden henkilöstö, ryhmäavustajat eivät saa)		
Lääkkeiden antamisen toteuttaminen		
Lasten lääkkeiden säilytys varhaiskasvatusyksikössä		
Varhaiskasvatusyksikön lääkevastaava/ - vastaavat		
- Mistä vastaavat esim. ensiapukaapin sisältö, perehdytys yms.		
Lääkehoidon mahdollisten riskitapahtumien dokumentointi		
Mahdollinen riskitilanne		
Riski (lisää rivejä tarvittaessa)	Miten varaudutaan	
Yksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet		
Lääke (lisää rivejä tarvittaessa)	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi ja huomioitavaa
Muuta huomioitavaa		

LIITE 2a Lapsen yksiköllinen lääkehoitosuunnitelma

Lapsen nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet ja puhelinnumerot, joista tavoittaa tarvittaessa	Omahoitaja(t)/(varahenkilö(t)/ (lääkkeen antajat), nimet ja allekirjoitukset
Lapsen ryhmä/luokka	
Sairaus, johon lääkettä käytetään	Sairauden toteamisvuosi ja hoidosta vastaava taho (yhteystiedot)
Miten sairaus näkyy lapsen arjessa	
Peruslääkitys, jota annetaan hoitopäivän aikana:	
Tilapäinen lääkitys ajalla:	
Lääkkeen nimi ja vahvuus	Lääkkeen säilytys
Lääkeannos, antotapa ja annosajankohta	Muut tarvittavat toimenpiteet lääkkeen annon yhteydessä (esim. verensokerin mittaus)
Lääkkeen määrännyt lääkärit	Lääkkeen mahdolliset merkittävät sivuvaikutukset
Lapsen tarvitsemat ensiapulääkkeet/ ennakoivat lääkkeet kyseiseen sairauteen liittyen	
Lääkkeen nimi ja vahvuus	Lääkkeen säilytys
Lääkeannos, antotapa ja oireet/ tilanteet, jolloin lääkettä tulisi antaa	Muut tarvittavat toimenpiteet lääkkeen annon yhteydessä (esim. yhteys huoltajiin, ambulanssin kutsuminen)

Versio: 1
Päivämäärä: 18.8.2025
Hyväksyjä: Antti Hedman, 13.7.2025 10:55

Huoltajat antavat lääkkeen henkilökunnalle henkilökohtaisesti lapsen nimellä varustettuna annostusohjeiden. Lääke säilytetään lukittavassa kaapissa lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti poissa lasten ulottuvilta. Huoltaja vastaa lääkkeen tai käytettyjen välineiden hävittämisestä. Lapsen lääkityksen muuttuessa tehdään uusi lääkehoitosuunnitelma.

Aika ja paikka

Huoltajan suostumus ja allekirjoitus sekä nimenselvennys

Varhaiskasvatuksen edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys

LIITE 2b Huoltajien ja/tai asiantuntijan antama lapsen lääkehoidon perehdytys

Jatkuva lääkitys tai kausi- tai kuuriluonteinen lääkitys	pvm	perehdyttäjä	perehdytjän kuittaus
LÄÄKEHOITOA TARVITAAN Jatkuva lääkitys Kausiluonteinen lääkitys, ajankohta Kuuriluonteinen lääkitys (toistuvat kuurit)			
LÄÄKKEENANNOSSA HUOMIOITAVAA			
MUUT TARVITTAVAT TOIMENPITEET JA KUINKA USEIN			
SEURATTAVAT OIREET Sairauden oireet Lääkkeistä johtuvat (sivuvaikutukset) Lapsen itsensä kertomana (tunnistaako lapsi itse oireet)			
YHTEYDENOTTO HUOLTAJIIN, KUN HUOLTAJAN NIMI JA PUH. HUOLTAJAN NIMI JA PUH.			
ELVYTYKSEN JA AMBULANSSIN (häätönumero 112) KUTSUMINEN			
MUUTA HUOMIOITAVAA LAPSEN SAIRAUTEEN, LÄÄKEHOITON JA LÄÄKKEESEEN LIITTYEN			

LIITE 3 Ohjeet lääkehoidon tentin (MiniLAS) valvontaan

- Tentin valvojana voi toimia varhaiskasvatuksen esihenkilö. Valvonta ei edellytä terveydenhuollon ammattihenkilön tutkintoa tai lääkelupaa.
- LOVE-tentit (MiniLAS) tehdään valvotusti, mikä tarkoittaa sitä, että tentinvalvoja on läsnä siinä tilassa, missä tentti tehdään ja huolehtii, että tentti tehdään ohjeistusten mukaisesti, esim. tentissä ei käytetä apuna opiskelumateriaaleja, apuvälineitä tms.
 - Poikkeus: lääkelaskutenteissa saa käyttää taskulaskinta sekä paperia ja kynää.
- Tentissä tenttijä kirjautuu omilla tunnuksillaan LOVE-koulutusympäristöön (www.lovekoulutus.fi/5) ja MiniLAS-kurssille, jonka jälkeen hän klikkaa sen tentin nimeä, jonka haluaa tehdä. Tämän jälkeen avautuvaan salasana-kohtaan tentinvalvoja kirjoittaa tenttitalasan. Salasanaa ei anneta tenttijälle.
 - Tentin salasana päivitetään 1–2 kertaa vuodessa ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen LOVE-tiimi lähettää salasanan esihenkilöille. Salasanaa voi myös kysyä sähköpostilla love@pshyvinvointi-alue.fi

- Kun tentin tekijä on saanut tentin valmiiksi, hän klikkaa Lopeta tentti → Palauta kaikki ja lopeta. Tämän jälkeen tulee vielä vahvistuskysymys, haluaako tentintekijä varmasti palauttaa tenttivastaukset ja lopettaa tentin tekemisen.

Tentin tekeminen

1. Työntekijä kirjautuu Moodleen omilla tunnuksillaan
2. Avaa tentin klikkaamalla tentin nimeä
3. Klikkaa **"Tee tentti nyt"**
 - Salasanan tenttiin kirjoittaa tentinvalvoja, esim. lähiesimies
4. Klikataan **"Aloita tentti"**
5. Kysymyksiin vastaaminen
6. Tentin arviointi: Lopeta tentti → Palauta kaikki ja lopeta

The screenshot shows the 'Aloita tentti' (Start exam) screen with a password field and 'Aloita tentti' button. Below it is a confirmation screen with a 'Lopeta tentti' (End exam) button. At the bottom, there is a 'Vastaus tallennettu' (Answers saved) message with 'Palaa suoritukseen' (Return to exam) and 'Palauta kaikki ja lopeta' (Reset all and end) buttons.

- Tentin palauttamisen jälkeen tentintekijä saa välittömästi palautteen tekemästään tentistä.
- Jos tentti on hyväksytty, tenttitodistuksen voi tulostaa sivun vasemmasta yläreunasta klikkaamalla kohtaa Tenttitodistus. Ennen todistuksen tulostamista siihen kirjoitetaan tentintekijän syntymäaika ja ammattinimike. Tentin valvoja/esihenkilö allekirjoittaa tulostetun tenttitodistuksen.

LOVe - PSHVA Etusivu Opiskelijan ohje **Tenttitodistus** Kurssit ▼ Suomi (fi) ▼

- Tenttitodistus kannattaa tulostaa, koska se on ns. virallinen dokumentti tenttisuorituksesta.
- Entä, jos tentti ei mene hyväksytysti läpi?
 - Tenttiä on mahdollista yrittää tehdä kaikkiaan neljä kertaa. Kaksi ensimmäistä tenttiyrityskertaa voi tehdä samalla kerralla. Tämän jälkeen tentti sulkeutuu tenttijälle aina viideksi vuorokaudeksi, kunnes se aukeaa uudelleen tehtäväksi.

LIITE 4a Lapsi- ja lääkekohtainen lääkehoidon peruslupa

Täytettävä lupalomake löytyy LOVE-koulutusympäristöstä MiniLAS-kurssin näyttölomakkeet-kohdasta

 Pohjois-Savon hyvinvointialue	Lääkehoidon peruslupa	1 (1)
Varhaiskasvatus	16.4.2025	

Lapsi- ja lääkekohtainen lääkehoidon peruslupa

Työntekijän tiedot

Nimi:

Syntymäaika:

Tehtävänimike ja koulutus:

Työyksikkö:

Paikkakunta:

Lääkehoidon perusluvan voi suorittaa ennen kuin lääkehoitoa tarvitseva lapsi on tiedossa.

Osaamisen varmistaminen	Päivämäärä	Osasuorituksen valvoja tai hyväksyjä
MiniLAS-teoriatentti	<input type="text"/>	<input type="text"/>
MiniLAS-laskutentti	<input type="text"/>	<input type="text"/>
MiniLAS-PKV-tentti	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Lääkkeen anto luonnollista reittiä, näyttö	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Toimipaikkakohtainen lääkehoidon perehdytys	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Myönnetty lääkehoidon luvat

Aika ja paikka	Luvan myöntäjän allekirjoitus, nimenselvennys ja ammattinimike
<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	_____

Tarvittavat päivitykset allekirjoitetaan uudelle riville.

Huom! Ennen lääkehoidon käytännön toteutusta työntekijän tulee saada lapsikohtainen lääkehoidon perehdytys, ja tieto lääkehoitoa toteuttavasta henkilöstö tulee olla kirjattuna lääkehoidon toteuttajaksi lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.

Osasuoritusten todistukset luvan liitteenä.

LIITE 4b Lapsi- ja lääkekohtainen vaativan lääkehoidon lääkelupa

Täytettävä lupalomake löytyy LOVE-koulutusympäristöstä MiniLAS-kurssin näyttölomakkeet-kohdasta

	Vaativan lääkehoidon lupa	1 (1)
Varhaiskasvatus	16.4.2025	

Lapsi- ja lääkekohtainen vaativan lääkehoidon lääkelupa

Työntekijän tiedot

Nimi:

Syntymäaika:

Tehtävänimike ja koulutus:

Työyksikkö:

Paikkakunta:

Lapsi- ja lääkekohtainen lääkehoidon peruslupa suoritettu (pvm)
(Tulee olla suoritettuna ennen vaativan lääkehoidon luvan suorittamista)

Huomi! Vaativan lääkehoidon lääkeluvan voi suorittaa vasta kun lääkkeitä tarvitseva lapsi on tiedossa. Lääkehoidon toteuttaja kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.

Osaamisen varmistaminen	Päivämäärä	Osasuorituksen valvoja tai hyväksyjä
A. Lapsikohtainen lääkehoidon perehdytys	<input type="text"/>	<input type="text"/>
B. PKV/N-lääkehoidon toteutus, näyttö	<input type="text"/>	<input type="text"/>
C. Inhalaation anto, näyttö	<input type="text"/>	<input type="text"/>
D. Insuliinin hoidon toteutus, näyttö	<input type="text"/>	<input type="text"/>
E. Lääkkeen anto PEG-/ nenämahaletkuun, näyttö	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Kohta A Suoritetaan aina
Kohdat B-E Suoritetaan soveltuvin osin
Kohdat A-C Huoltaja voi perehdyttää ja ottaa näytin vastaan

Myönnetty lääkehoidon luvat

Lupa koskee osia (kirjaa osan kirjain)	Aika ja paikka	Luvan myöntäjän allekirjoitus, nimenselvennys ja ammattinimike
<input type="text"/>	<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	<input type="text"/>	_____
<input type="text"/>	<input type="text"/>	_____

Lääkäri voi allekirjoittaa yhden tai useamman osan, joihin lupa oikeuttaa. Tarvitavat päivitykset tai luvan täydennykset allekirjoitetaan seuraavalle riville.

Osasuoritusten todistukset luvan liitteenä.

LIITE 5 Ilmoitus lääkehoitopoikkeamasta (lääkehoidon virheilmoitus)

Vaihtoehtona sähköinen ilmoitus esim. WPro:ssa

Lapsen sukunimi ja etunimet	Toimintayksikkö
Tapahtuman havaitsemispäivämäärä ja kellonaika	
Lääkkeen nimi, vahvuus, lääkemuoto (esim. tabletti, kapseli, oraaliliuos, korvatippa) ja antotapa	
Poikkeaman laatu (merkitse poikkeama ja tarkenna tekstikenttään) ☐ väärä lääke ☐ väärä vahvuus ☐ väärä lääkemuoto ☐ väärä annostus ☐ väärä annos ☐ väärä antoaika ☐ ylimääräinen annos ☐ antamatta jättäminen ☐ väärä lapsi ☐ muu mikä _____	
Lisäselitys _____	
Poikkeaman syy ☐ inhimillinen erehdys ☐ väsymys ☐ kiire ☐ huolimattomuus ☐ vanhemmat toimittaneet väärän lääkkeen ☐ ympäristön aiheuttamat häiriöt ☐ puutteelliset tiedot lapsen lääkkeestä ☐ lapsi oksentanut lääkkeen ☐ muu, mikä _____	
Tapahtuman kuvaus ja tapahtumasta aiheutuneet toimenpiteet ja seuraamukset (miksi näin pääsi käymään, miten virhe huomattiin, miten tilanteessa toimittiin)	
Tapahtumasta ilmoitettu huoltajille Päivämäärä __/__/20__ Allekirjoitus ja nimenselvennys:	
Ilmoituksen tekijä lääkkeen antaja/muu henkilökunta/toimintayksikön johtaja/hoitajat/ muu, kuka Päivämäärä __/__/20__ Allekirjoitus ja nimenselvennys:	
Tapahtuman käsittely työyhteisössä __/__/20__ (mitä olisi pitänyt tehdä toisin, miten olisi pitänyt toimia, mahdolliset kehitysehdotukset)	
Poikkeaman käsitellyt terveydenhuollosta vastaava lääkäri Päivämäärä __/__/20__ Allekirjoitus ja nimenselvennys/ leima:	

Kun poikkeama on käsitelty työyhteisössä, lomake toimitetaan tarvittaessa terveydenhuollosta vastaavalle lääkärille.

Lähteet

Varhaiskasvatuslaki (540/2018). Saatavissa: www.finlex.fi

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH-700-2022). Saatavissa: <https://www.oph.fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaisvasvatussuunnitelman-perusteet-2022>

Perusopetuslaki (628/1998) ja perusopetusasetus (852/1998). Saatavissa: www.finlex.fi

Terveystieteiden tutkimuskeskuslaki (1326/20210). Saatavissa: www.finlex.fi

Laki rikoslain muuttamisesta (578/1995). Saatavissa: www.finlex.fi

Saarsalmi Olli (toim.) 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Sosiaali- ja terveysministeriö, Stakes ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/71936/URN%3aNBN%3afife201504226169.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

STM 2012. Pitkäaikaissairaiden lasten lääkehoidon turvallinen toteuttaminen lasten päivähoidossa. Saatavissa: https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/trygglakemedelsbehandling-av-langtidssjuka-barn-inom-barndagvarden.

STM 2021 Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen 2021:6. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8682-4>

Valvira 2025. Lääkehoidon toteuttaminen. Saatavissa: <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/laakehoidon-toteuttaminen>